

*The V4 Humanities Education for the Climate
Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]*

doc. Mgr. Gabriela Olchowa, PhD.

Katedra slovanských jazykov

Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

SCENARIUSZ LEKCJI

PRZEDMIOT: JĘZYK POLSKI JAKO OBCY

GRUPA DOCELOWA: słowaccy studenci kierunku „Język polski i kultura” (poziom B1)

TEMAT: **Wizyta w ekomuzeum „Dziedziny Dunajca” na polsko-słowackim pograniczu**

CELE EDUKACYJNE:

a) w zakresie wiedzy

student poznaje:

- słownictwo z zakresu ruchu turystycznego i ekologii,
- polskie i słowackie nazwy geograficzne,
- terminy ze świata przyrody,
- atrakcje przyrodnicze i turystyczne polsko-słowackiego pogranicza;

student dowiaduje się o:

- koncepcji ekomuzeum,
- współpracy transgranicznej między Polską a Słowacją,
- Pienińskim Parku Narodowym,
- Dunajcu,
- ekomuzeum „Dziedziny Dunajca”;

b) w zakresie umiejętności

student potrafi:

- wskazać obszar Pienińskiego Parku Narodowego na mapie,
- rozpoznać endemiczne i zagrożone gatunki roślin i zwierząt występujące w Pieninach,
- wyjaśnić, czym jest ekomuzeum,
- opisać atrakcje przyrodnicze i turystyczne,
- wyrazić i uzasadnić własne poglądy,
- przetłumaczyć teksty dotyczące ruchu turystycznego,
- słuchając, wpisać brakujące słowa (uzupełnić luki w tekście),
- zredagować wypowiedź pisemną na zadany temat;

student nabywa:

- umiejętności pracy metodą projektów;

student rozumie:

- teksty informacyjne dotyczące ekoturystyki;

*The V4 Humanities Education for the Climate
Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]*

c) w zakresie postaw
student:

- jest zainteresowany formami turystyki zrównoważonej, ekoturystyki, turystyki w stylu slow,
- zdaje sobie sprawę z roli, jaką odgrywa polsko-słowacka współpraca transgraniczna,
- potrafi pracować w grupie.

CZAS REALIZACJI: 2 jednostki lekcyjne (90 minut)

MATERIAŁY, ŚRODKI I POMOCE DYDAKTYCZNE: mapa polsko-słowackiego pogranicza; karta pracy; kilkuminutowe filmiki, prezentujące kulturę Spiszu, warsztaty kulinarne, rękodzieło, taniec i strój góralski; teksty z przewodników turystycznych; informacje ze stron polskich parków narodowych, portalu turystycznego, ekomuzeum; publikacje o ekoturystyce, ksero fragmentów tekstów z bedekera o Słowacji.

METODY PRACY: metoda podająca, metoda projektu / podejście zadaniowe, metody tłumaczeniowe

FORMY PRACY: praca indywidualna, praca grupowa

ŹRÓDŁA:

Kazior Barbara, *Żywa interpretacja dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na przykładzie ekomuzeów*, w: *Ekoturystyka i odkrywanie dziedzictwa. Zbiór dobrych praktyk*, red. D. Zaręba, Fundacja Fundusz Partnerstwa, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, Kraków 2008, http://www.fpds.pl/media/filemanager/publikacje/turystyka-zrownowazona/ekoturystyka_zbior_dobrych_praktyk.pdf [dostęp: 21.06.2023].

Styczyński Marek, Nacher Anna, *Czarowna Słowacja. Przewodnik*, Oficyna Wydawnicza Rewasz, Pruszków 2021, s. 63–66.

Travelbook. Tatry, Gorce, Pieniny, Orawa i Spisz, Bezdroża, Helion, Gliwice 2018.

Strona internetowa ekomuzeum *Trzy kultury*, <https://trzykultury.org/o-muzeum/> [dostęp: 21.06.2023].

Oficjalny portal turystyczny Województwa Małopolskiego, https://visitmalopolska.pl/pl_PL/-/ekomuzeum-dziedziny-dunajca- [dostęp: 21.06.2023].

https://pl.wikipedia.org/wiki/Chaber_barwny [dostęp: 21.06.2023].

<https://sprezyna.org/ekomuzeum-dziedziny-dunajca/histora-wspolpracy-co-to-jest-ekomuzeum> [dostęp: 21.06.2023].

<https://www.youtube.com/watch?v=D8rhduia6Rg> [dostęp: 21.06.2023].

<https://www.youtube.com/watch?v=dGZgU4M-eKo> [dostęp: 21.06.2023].

<https://www.youtube.com/watch?v=pKKjMlrKl3U> [dostęp: 21.06.2023].

<https://www.youtube.com/watch?v=wljBQHToZus> [dostęp: 21.06.2023].

https://www.youtube.com/watch?v=-Y4GuKWb_ek&t=9s [dostęp: 21.06.2023].

<https://zppppn.pl/pieninski-park-narodowy-pl/park> [dostęp: 21.06.2023].

The V4 Humanities Education for the Climate Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

PRZEBIEG LEKCJI

Faza wstępna (10 minut): Ogniskowanie uwagi studentów wokół tematu lekcji.

Nauczyciel wprowadza pojęcie *ekomuzeum* i informuje o jego koncepcji na podstawie artykułu Barbary Kazior pt. *Żywa interpretacja dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na przykładzie ekomuzeów* opublikowanej w pozycji *Ekoturystyka i odkrywanie dziedzictwa. Zbiór dobrych praktyk* pod redakcją Dominiki Zaręby oraz strony internetowej ekomuzeum *Trzy kultury*: <https://trzykultury.org/o-muzeum/>.

Termin *ekomuzeum* pochodzi od dwóch greckich słów: *oikos*, które oznacza ‘dom’ w sensie symbolicznym, rozumiany jako środowisko, a odpowiadający dzisiejszemu pojęciu *mała ojczyzna*, oraz *museion* – rozumiane jako ‘zbiór rzeczy, kolekcja’ (od obiektów zainteresowania nauki czy historii cywilizacji). Ich połączenie oznacza więc zbiór rzeczy materialnych i niematerialnych związanych z miejscem pochodzenia i życia określonej grupy ludzi, czyli muzeum *małej ojczyzny*.

W dobie technik multimedialnych oraz tendencji do interaktywnych metod poznawczych „gablutowe” muzea stały się anachroniczne. Zaistniała wyraźna potrzeba prezentacji obiektów w ich naturalnym środowisku, w sposób żywy i uwzględniający teraźniejszość oraz ludzi. Na fali tych tendencji pojawiła się koncepcja ekomuzeum jako nowa, alternatywna propozycja tworzenia „żywych”, kompleksowych ekspozycji, prezentowanych przy zastosowaniu niekonwencjonalnych metod. Koncepcja ta, która rozwinęła się we Francji w latach 60. XX w., stawiała za cel interpretację krajobrazu jako całości oraz dawanie społecznościom możliwości wypowiedzenia się, a także pomoc mieszkańcom w pielęgnowaniu poczucia dumy z siebie i własnego otoczenia.

Dlaczego warto wybrać się do ekomuzeum? Ekomuzea często prezentują wystawy i programy poświęcone światu przyrody i lokalnym inicjatywom na rzecz ochrony przyrody. Można tu poznać florę i faunę regionu, historię krajobrazu i kulturę tego obszaru.

The V4 Humanities Education for the Climate Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

Do najczęstszych atrakcji w ekomuzeach należą wystawy sztuki, na których prezentowane są prace artystów i fotografów, którzy badali świat przyrody. Często można znaleźć wystawy prezentujące prace lokalnych artystów, którzy interesują się przyrodą i ochroną przyrody. Wystawy poświęcone są ochronie przyrody, historii i środowisku naturalnemu; dotyczą różnych tematów, takich jak: miejscowa flora i fauna, historia krajobrazu czy kultura regionu. Ekomuzea organizują imprezy i programy specjalne poświęcone ochronie środowiska, np.: ochronie wód, zmianom klimatu czy ochronie przyrody. Więcej na: <https://trzykultury.org/o-muzeum/>

Ekomuzeum stanowi zespół atrakcji rozproszonych w terenie, które decydują o jego charakterze. Do tej grupy zaliczają się kościoły, zamki, dworki, kapliczki, charakterystyczna zabudowa, stanowiska miejscowej flory i fauny, punkty widokowe, zjawiska geologiczne i wiele innych.

Ekomuzeum proponuje:

- możliwość posmakowania lokalnych (naturalnych) produktów,
- udział w demonstracjach lub warsztatach rękodzielniczych, artystycznych, kulinarnych lub rolniczych,
- spacer i wycieczki przyrodnicze (np. ścieżkami edukacyjnymi),
- poznanie lokalnej kultury i tradycji poprzez udział w wydarzeniach, pokazach, festynach,
- aktywność sportową i rekreację (rajdy, podchody, biegi na orientację, questy).

Nauczyciel wyjaśnia cel lekcji: wycieczka do ekomuzeum *Dziedziny Dunajca* na polsko-słowackim pograniczu.

Dzieli studentów na kilka grup, rozdaje karty pracy i mapy.

Faza realizacji: 75 minut

Cześć pierwsza

Ta część zajęć została poświęcona wiadomościom dotyczącym Pienińskiego Parku Narodowego, rzeki Dunajec oraz pienińskiej faunie i florze. Wykonując zadania nr 1 A, nr 1 B i nr 2 z karty pracy, student poznaje atrakcje przyrodnicze Pienin. Prowadzący wyjaśnia

The V4 Humanities Education for the Climate Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

niezrozumiałe słownictwo i terminy. Prawidłowe wykonanie ćwiczeń jest na bieżąco sprawdzane przez nauczyciela.

Lektor prosi studentów, aby przeczytali informacje o Pienińskim Parku Narodowym (karta pracy zadanie nr 1 A), a następnie zaznaczyli obszar parku na mapie. Dalej uczestnicy kursu proszeni są o zapoznanie się z wiadomościami na temat świata roślin i zwierząt podanymi w zadaniu nr 1 B, co umożliwi im wykonanie ćwiczenia, a więc rozpoznania na zamieszczonych w karcie pracy endemicznych i zagrożonych gatunków (źródła: <https://zpppn.pl/pieninski-park-narodowy-pl/park>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Chaber_barwny). Następnie lektor czyta na głos tekst o rzece Dunajec (zadanie nr 2) i prosi studentów o uzupełnienie luk w tekście.

Cześć druga

Nauczyciel informuje studentów, że zadanie nr 3 w karcie pracy stanowi podstawę do prezentacji projektów grupowych (metoda projektu) i późniejszej realizacji, czyli zaplanowania i zorganizowania wycieczki (podejście zadaniowe). Lektor podkreśla, że zawarte w karcie pracy materiały z Internetu i bedekerów są tylko przykładowe i zachęca studentów do własnych poszukiwań. Jednocześnie zaznacza, że grupy będą prezentować swoje projekty na następnych zajęciach, by przedstawić je w przemyślanej i dopracowanej formie. Natomiast projekt, który wygra zostanie zrealizowany na wycieczce, którą studenci sami zorganizują (metoda zadaniowa).

Lektor prosi grupy, by rozwinęły cytowaną z przewodnika turystycznego wypowiedź na temat Pienin, która zachęci kolegów do zwiedzenia regionu transgranicznego, a zarazem uświadomi studentom, jak ważną rolę odgrywa polsko-słowacka współpraca. Pomocne materiały (teksty, kilkuminutowe filmiki prezentujące kulturę Spiszu, warsztaty kulinarne, rękodzieło, taniec i strój góralski) do wykonania projektu zawarto w zadaniu nr 3 w karcie pracy, a dotyczą one ekomuzeum *Dziedziny Dunajca*.

Faza końcowa (5 minut)

Lektor przypomina o terminie prezentacji projektów i rozdaje kserokopie z fragmentem z przewodnika turystycznego *Czarowna Słowacja* (s. 63–66), a następnie prosi studentów, by indywidualnie przetłumaczyli na język słowacki tekst pt. *Zwiedzanie klasztoru w stylu slow*.